

บทที่ 8

การเขียนโครงการประเมินหลักสูตร

เช่นเดียวกันกับการดำเนินงานอื่น ๆ ซึ่งจะต้องมีการวางแผน หรือจัดทำโครงการไว้ล่วงหน้า เพื่อแสดงให้เห็นถึงทิศทางหรือกรอบแนวทางการดำเนินงานนั้น ดังนั้น การดำเนินงานประเมินหลักสูตรจึงต้องมีการจัดทำโครงการเพื่อประเมินหลักสูตรขึ้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงกรอบแนวทางการดำเนินงานประเมินหลักสูตรดังกล่าว ทั้งนี้การจัดทำหรือเขียนโครงการประเมินหลักสูตรจะตอบคำถามที่สำคัญ ๆ 3 คำถามใหญ่ ๆ ได้แก่ 1. ประเมินหลักสูตรอะไร และทำไมจึงประเมิน 2. ประเมินอะไรบ้าง 3. ประเมินอย่างไร ทั้ง 3 คำถามเป็นสิ่งที่จะต้องคำนึงอยู่เสมอในการเขียนโครงการประเมินหลักสูตร เพื่อที่จะให้ผู้อื่นเข้าใจในการดำเนินงานประเมินหลักสูตรหนึ่ง ๆ ซึ่งในการเขียนโครงการประเมินหลักสูตรจะมีส่วนประกอบต่าง ๆ ได้แก่

1. ชื่อโครงการ
2. ความเป็นมา/ภูมิหลัง
3. วัตถุประสงค์
4. ขอบเขต
5. นิยามศัพท์
6. เอกสาร/งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. วิธีดำเนินการ
 - 7.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/แหล่งข้อมูล
 - 7.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 7.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 7.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
8. บรรณานุกรม

การเขียนส่วนประกอบตามหัวข้อข้างต้น มีแนวทางการเขียนดังนี้

ชื่อโครงการ

การเขียนชื่อโครงการประเมินหลักสูตร โดยทั่ว ๆ ไป ก็จะเขียนให้รู้ว่าประเมินหลักสูตรอะไร นอกจากนั้นบางครั้งก็อาจจะใช้คำว่า “การรายงานผล” แทนคำว่า “การประเมินผล” ก็ได้ ตัวอย่างการเขียนชื่อโครงการตามที่กล่าวมา ได้แก่

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของการประเมินหลักสูตร

การจัดการศึกษาพยาบาลเป็นการจัดเพื่อเตรียมบุคลากรด้านการพยาบาลออกไปให้บริการสังคมทางด้านสุขภาพอนามัย ทั้งในภาวะปกติและภาวะเจ็บป่วย ไม่ว่าจะเป็นทางด้านร่างกายและจิตสังคม โดยครอบคลุมบริการพยาบาล ด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การดูแลรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสุขภาพ ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม ในแต่ละบุคคล ครอบครัว และชุมชน รวมทั้งการบริการพยาบาลที่ให้แก่ประชาชนที่มารับบริการในโรงพยาบาล และในสถานบริการสาธารณสุขทุกระดับ โดยมุ่งหวังให้ประชาชนมีสุขภาพอนามัยด้านร่างกายและจิตสังคมที่สมบูรณ์ สามารถดำรงชีวิตในโลกได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการจัดการศึกษาพยาบาลจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ปัญหาสาธารณสุขของประเทศ นโยบายการสาธารณสุขแห่งชาติ ลักษณะของประชาชน ผู้รับบริการ แหล่งทรัพยากร และความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพพยาบาล

ด้วยเหตุที่สภาพทางสังคมและวิทยาการต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา หลักสูตรทางการศึกษาทุกหลักสูตร จึงไม่สามารถที่จะใช้ได้อย่างถาวรตลอดไป จำเป็นจะต้องมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันเสมอ ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งและเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาทุกระดับ การพัฒนาหลักสูตรสามารถทำได้ 2 ลักษณะ คือ การปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้มีความสมบูรณ์และเหมาะสมยิ่งขึ้น หรือการสร้างหลักสูตรขึ้นใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลย (สังต์อุทรานันท์ 2532: 31) ซึ่งตามแนวทางการพัฒนาหลักสูตรนั้น ภายหลังจากที่ใช้หลักสูตรไปแล้ว จำเป็นต้องมีการติดตามและประเมินผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ มาพัฒนาและปรับปรุงให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วิชัย ดิสสระ 2535: 40)

หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ได้เริ่มใช้กับนักเรียนพยาบาลกองทัพบก รุ่นที่ 28 ปีการศึกษา 2534 ถึงปัจจุบันเป็นเวลา 8 ปีแล้ว ยังไม่ได้รับการประเมินอย่างเป็นระบบ ซึ่งตามแนวทางการพัฒนาหลักสูตร ภายหลังจากที่ใช้หลักสูตรไปแล้ว จำเป็นต้องมีการติดตามและประเมินผลเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางพัฒนาปรับปรุงระบบของหลักสูตร

ให้เหมาะสม ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพของเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองและ ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงทำการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ข้อมูลที่ได้จากการประเมินครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ อย่างยิ่งต่อการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก โดยการประเมินหลักสูตรทั้ง 4 ด้านดังนี้

1. เพื่อประเมินความเหมาะสมของจุดมุ่งหมาย โครงสร้างและเนื้อหาสาระของ รายวิชาในหลักสูตร
2. เพื่อประเมินความพร้อมและความเหมาะสมของอาจารย์ นักเรียนพยาบาล และปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมของการบริหารและการบริการหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. เพื่อประเมินคุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะเฉพาะทางวิชาชีพพยาบาล ตามที่ กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขอบเขตของการประเมินผลหลักสูตร

1. การวิจัยครั้งนี้ประเมินเฉพาะหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้าภาควิชา อาจารย์ นักเรียน พยาบาล ชั้นปีที่ 4 รุ่นที่ 30 ปีการศึกษา 2539 ผู้สำเร็จการศึกษา รุ่นที่ 28 ปีการศึกษา 2537 และผู้บังคับบัญชาในระดับต้นที่ผู้สำเร็จการศึกษาปฏิบัติงานอยู่

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หมายถึง หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
2. การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ของ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าหรือการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่า

ของหลักสูตร ว่าสามารถตอบสนองจุดมุ่งหมายที่ต้องการหรือไม่ โดยใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) และใช้ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. ผู้บริหารของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก หมายถึง ผู้อำนวยการกองการศึกษา รองผู้อำนวยการกองการศึกษา และหัวหน้าภาควิชา

4. อาจารย์ หมายถึง อาจารย์พยาบาลที่ปฏิบัติการสอนภาคทฤษฎีและนิเทศการฝึก ปฏิบัติภาคปฏิบัติของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

5. ผู้สำเร็จการศึกษา หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก รุ่นที่ 28 ปีการศึกษา 2537

6. นักเรียนพยาบาล หมายถึง นักเรียนพยาบาลกองทัพบกที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 รุ่นที่ 30 ปีการศึกษา 2539

7. ผู้บังคับบัญชาระดับต้น หมายถึง หัวหน้าหอผู้ป่วยในหน่วยงานที่ผู้สำเร็จการศึกษาปฏิบัติงานอยู่

8. เอกลักษณ์วิชาชีพพยาบาล หมายถึง ลักษณะเฉพาะของวิชาชีพพยาบาล 6 ประการ คือ เป็นบริการที่จำเป็นในสังคม ใช้วิธีการแห่งปัญญาในการประกอบอาชีพ มีความรู้ในศาสตร์แห่งวิชาชีพ มีเสรีภาพในการให้บริการแก่สังคม มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพและมีองค์วิชาชีพ ถูกต้องตามกฎหมาย

9. รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) หมายถึง รูปแบบการประเมินหลักสูตร ซึ่งทำการประเมินในองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ได้นำเสนอแนวคิดและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

1. ความเป็นมาของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก
2. จุดมุ่งหมายและความสำคัญของการประเมินหลักสูตร
3. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการประเมินหลักสูตร
4. การประเมินรูปแบบชิปปี้
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร
6. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร

ความเป็นมาของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก เดิมชื่อ โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัยกองทัพบก ได้ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2507 ตามความมุ่งหมายและนโยบายของกองทัพบก ในการที่จะผลิตบุคลากรทางการพยาบาล เพื่อสนองต่อความขาดแคลนบุคลากรทางการพยาบาล ในการปฏิบัติการพยาบาล ให้แก่กำลังพลของกองทัพบกในภาวะสงคราม โดยเริ่มจัดการศึกษา พ.ศ. 2507-2516 ระดับประกาศนียบัตร รับสมัครจากผู้สำเร็จการศึกษาชั้น ม.ศ. 3 ระยะเวลาการศึกษา 4 ปี ต่อมาปี พ.ศ. 2517-2523 จัดการศึกษาระดับอนุปริญญา รับสมัครจากผู้สำเร็จการศึกษาชั้น ม.ศ. 5 ระยะเวลาการศึกษา 3 ปี 6 เดือน และปี พ.ศ. 2524-2527 จัดการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต เทียบเท่าปริญญาตรี รับสมัครจากผู้สำเร็จการศึกษาชั้น ม.ศ. 5 สายวิทยาศาสตร์ ระยะเวลาการศึกษา 4 ปี จนถึง พ.ศ. 2528 ได้เข้าเป็นสถาบันสมทบของมหาวิทยาลัยมหิดล จึงต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใหม่ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับแผนการพัฒนาศาธารณสุข ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้กล่าวถึงการดำเนินการด้านคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมของหลักสูตรและเรียกหลักสูตรนี้ว่า หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก และเริ่มใช้มาเมื่อปี พ.ศ. 2534 จนถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อผลิตบุคลากรพยาบาลในระดับต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ มีคุณสมบัติที่เพียบพร้อมทางด้านวิชาชีพพยาบาล และทางการทหารตามนโยบายของกองทัพบก

2. ให้ความรู้และการฝึกอบรมแก่บุคลากรทางการพยาบาล รวมทั้งดำเนินการวิจัยและการเขียนตำราทางการพยาบาล

3. เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ โดยการจัดทำกิจกรรมทางวิชาการ ทางด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และการฟื้นฟูสุขภาพทั้งของทหาร ครอบครัวและประชาชน ทั้งในหน่วยงานและนอกหน่วยงานของกองทัพบก

4. จัดและร่วมดำเนินกิจกรรมด้านการส่งเสริม ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในส่วนสถาบัน และร่วมกับสถาบันอื่น ๆ เพื่อการเทิดทูนชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

5. ให้ความรู้แนะนำการศึกษาพยาบาลแก่นักเรียนพยาบาลและประชาชนทั่วไป

หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก เป็นหลักสูตรที่เน้นชุมชน (community oriented) ใช้โรงพยาบาลเป็นฐานในการปฏิบัติการพยาบาล (Hospital Based) ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการสาธารณสุขแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างพยาบาลที่มีคุณภาพที่สามารถปฏิบัติการพยาบาลทั่วไปได้ในทุกระดับ ทั้งในโรงพยาบาลและชุมชนในภาวะปกติและภาวะสงคราม รวมทั้งให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการเป็นผู้นำที่เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตนได้ถูกต้องเหมาะสม ในฐานะพยาบาลวิชาชีพและนายทหารสัญญาบัตร การจัดหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มีกรอบแนวคิดหลักโดยเน้นรูปแบบของการพยาบาลที่ครอบคลุมทั้ง 4 มิติ ได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชน การจัดเนื้อหาของหลักสูตรเน้นความต่อเนื่องและบูรณาการ เนื้อหาวิชาการพยาบาลต่าง ๆ จากภาวะความปกติไปสู่ภาวะไม่ปกติตามพัฒนาการของชีวิตจากเด็กไปสู่ผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ จัดกระบวนการเรียนรู้จากระดับง่ายไปสู่ระดับยาก ใช้วิธีการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการพยาบาล เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาสุขภาพอนามัยของบุคคล ครอบครัวและชุมชน เพื่อให้พยาบาลที่สำเร็จจากหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก สามารถให้บริการพยาบาลที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก มีโครงสร้างเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ระดับวิชาชีพของทบวงมหาวิทยาลัย โดยมีระยะเวลาศึกษาตลอดหลักสูตร 4 ปี มีจำนวน 150 หน่วยกิต ประกอบด้วย 5 หมวดวิชา คือ

1. หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป จำนวน 35 หน่วยกิต ประกอบด้วย 4 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์
2. หมวดวิชาพื้นฐานวิชาชีพ จำนวน 27 หน่วยกิต มีรายวิชาบังคับพื้นฐานที่สัมพันธ์กับวิชาชีพพยาบาลและทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ
3. หมวดวิชาชีพพยาบาล มีรายวิชาการพยาบาลทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ ในคลินิก และในห้องปฏิบัติการพยาบาล ในจำนวนหน่วยกิตจำนวน 74 หน่วยกิต โดยแบ่งเป็นรายวิชาภาคทฤษฎี จำนวน 44 หน่วยกิต ภาคปฏิบัติในคลินิก 27 หน่วยกิต และภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการพยาบาล 3 หน่วยกิต
4. หมวดวิชาเลือก มีจำนวน 6 หน่วยกิต ประกอบด้วย มารยาทสังคม นาฏศิลป์ ดนตรีไทย ดนตรีสากล การใช้ห้องสมุด วารสาร คอมพิวเตอร์เบื้องต้นและพลศึกษา
5. หมวดวิชาทหาร มีจำนวน 8 หน่วยกิต โดยแบ่งเป็น 3 วิชา คือ วิชาการทั่วไป 1 วิชา เสนารักษ์สนาม และวิชาทหารทั่วไป 2

จุดมุ่งหมายและความสำคัญของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรเป็นส่วนที่มีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อคุณภาพของหลักสูตร เพราะการประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือสารสนเทศ เพื่อที่จะนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของหลักสูตรว่าผลที่ได้รับเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยอาจจะประเมินตัวหลักสูตรหรือองค์ประกอบของหลักสูตร หรือประเมินทั้งระบบก็ได้ โดยมีจุดมุ่งหมายของการประเมินดังนี้

1. เพื่อหาคูณค่าของหลักสูตรที่สร้างขึ้นนั้น ว่าสามารถตอบสนององวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรต้องการหรือไม่ เช่น หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มีจุดมุ่งหมายที่จะฝึกผู้เรียนให้เป็นพยาบาลที่สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพมีคุณลักษณะที่ดี คือ มีคุณธรรม และจริยธรรม การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตก็เพื่อจะดูว่าหลักสูตรนั้นช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่
2. เพื่ออธิบายและดูว่าลักษณะของส่วนประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร ในแง่หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การเรียนรู้ การเรียนการสอน กิจกรรม สื่อการสอน และการวัดผล สอดคล้อง ตอบสนองความต้องการหรือไม่
3. เพื่อตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่ดี เหมาะสมและไม่เหมาะสมกับการนำไปใช้ มีข้อบกพร่องที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขอะไรบ้าง
4. เพื่อตัดสินว่าการวางเค้าโครงและรูปแบบของระบบการบริหารงานด้านวิชาการ และการบริหารงานด้านหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องหรือไม่

5. เพื่อพิจารณาว่าโครงสร้างของหลักสูตร อันได้แก่ หลักการและจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ สื่อการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล มีความสอดคล้องระหว่างกันเพียงไร และโครงสร้างดังกล่าวนี้สอดคล้องกับปรัชญา แผนพัฒนา นโยบายของประเทศและความต้องการของสังคมเพียงไร

6. เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตร ว่าสมควรนำไปใช้ดำเนินการต่อไปหรือไม่ มีข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

7. เพื่อพิจารณาคุณภาพของผลผลิตของหลักสูตรว่ามีคุณลักษณะหรือมีคุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากผ่านกระบวนการทางการศึกษาหรือไม่อย่างไร (สันต์ ธรรมบำรุง 2525: 175)

สรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายและความสำคัญของการประเมินหลักสูตร เพื่อ

1. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

2. รักษามาตรฐานของหลักสูตร

ส่วนความสำคัญในการประเมินหลักสูตร มีดังนี้

1. ช่วยในการวางแผนหลักสูตรและวางแผนการเรียนการสอน

2. ช่วยให้ความมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายในการสอนชัดเจน เพราะถ้าความมุ่งหมายไม่กระจ่างชัดเจน ก็ทำให้การวัดผลไม่มีประสิทธิภาพ หรืออาจวัดผลไม่ได้ เมื่อวัดผลไม่ได้ก็จะประเมินผลไม่ได้

3. ช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เพราะเมื่อความมุ่งหมาย แจ่มแจ้งชัดเจน ผู้เรียนก็จะได้แนวทางในการเรียนและสามารถประเมินตนเองได้ว่า ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงไร ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียน และจะช่วยให้ผู้เรียนที่เรียนช้าได้รับทราบว่าจะปรับปรุงตนเองในเรื่องอะไรบ้าง พร้อมกันนั้นผู้สอนก็จะปรับปรุงการสอนของตนเองได้อย่างดีด้วย เพราะข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลจะชี้ให้เห็นถึงข้อดีข้อจำกัดและข้อควรปรับปรุงแก้ไข

4. ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนจะเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่ประกอบการแนะแนวได้

5. เป็นการประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองในเรื่องการเรียน เพราะข้อมูลต่าง ๆ จะช่วยส่งเสริมให้ผู้ปกครองและครูร่วมมือกัน ส่งเสริมพัฒนาการเรียนของนักเรียนทุกระดับให้บรรลุความมุ่งหมายได้ (สุมิตร คุณานุกร 2518: 272-273)

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการประเมินหลักสูตร

รูปแบบและวิธีการประเมินนี้ สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (2529: 1) ได้ให้ความสำคัญไว้มาก โดยได้เสนอแนะว่าในการประเมินหลักสูตรนั้น การกำหนดรูปแบบของการประเมินน่าจะเป็นขั้นตอนแรกของลำดับขั้นการประเมินหลักสูตร โชติ เพชรรัตน์ (2529: 3) ได้แสดงความคิดเห็นว่ารูปแบบการประเมินต่าง ๆ ที่นำมาใช้จะเหมาะสมหรือไม่เพียงไร ย่อมขึ้นอยู่กับธรรมชาติของสิ่ง

ที่จะต้องประเมิน ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการประเมิน สถานการณ์ของหลักสูตรที่ใช้ สิ่งที่จะช่วยตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรหรือคุณค่าที่จะได้จากรูปแบบการประเมิน และความสามารถอธิบายการปฏิบัติตามโครงการการประเมิน ความคิดเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สตีดแมน (Steadman. 1976: 55) ที่ว่า ไม่มีรูปแบบใดของการประเมินใช้ได้เป็นอย่างดี อเนกประสงค์ และฮาร์เลน (Harlen. 1976: 29) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการเลือกรูปแบบของการประเมินว่า รูปแบบจำนวนมากในอดีตมักไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับเนื้อหาและเหตุการณ์ที่ต่างจากเวลาที่รูปแบบเหล่านั้นได้รับการพัฒนาขึ้น ฉะนั้นกลยุทธ์ที่ผู้ประเมินจะทำได้ คือ การศึกษารูปแบบต่าง ๆ เพื่อช่วยในการพิจารณาตัดสินใจ และสร้างรูปแบบที่เหมาะสมกับเนื้อหาและสถานการณ์ที่ต้องการ และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางการศึกษาด้วย ทั้งนี้ โบลา (Bhola. 1974: 25) ก็มีความคิดเห็นในทำนองเดียวกันว่า รูปแบบการประเมินรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งนั้น ย่อมไม่มีความสมบูรณ์ที่สามารถประเมินโครงการได้ครบถ้วนทุกจุดมุ่งหมายของการประเมินด้วยเหตุนี้ในการประเมินโครงการใด ๆ ก็แล้วแต่ ส่วนมากมักจะต้องใช้รูปแบบการประเมินหลายรูปแบบด้วยกัน ดังนั้นการเลือกวิธีการประเมินจึงมีอิทธิพลต่อผลของการประเมินมาก ถ้าใช้วิธีการประเมินวิธีการใดวิธีการหนึ่งในการประเมินแล้ว ข้อมูลที่มีคุณค่าบางส่วนจะหายไป ฉะนั้นการใช้รูปแบบหลายรูปแบบจะทำให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการประเมินและสามารถกระทำได้ในขีดจำกัดของบุคลากร ทุน และเวลา (O'Sullivan. 1984: 102)

จากแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับวิธีการและรูปแบบการประเมินหลักสูตรนั้น แสดงถึงความสำคัญของรูปแบบหรือวิธีการประเมินที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร เพราะการเลือกใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสม จะทำให้การประเมินหลักสูตรเป็นไปได้อย่างเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ (valid and reliable)

รูปแบบการประเมินหลักสูตรนั้นมีหลายรูปแบบตามที่ผู้เชี่ยวชาญทางการประเมินหลักสูตรหลายท่าน ได้พยายามคิดค้นวิธีการประเมินหลักสูตร ซึ่งผลปรากฏว่า มีรูปแบบของการประเมินมากกว่า 10 รูปแบบ ในที่นี้ผู้วิจัยจะขอนำมากล่าวและยกตัวอย่างตามที่ เลวี (Lewy. 1997: 10) ได้สรุปไว้ 3 ลักษณะคือ

1. การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร หรือการประเมินที่มุ่งตรวจสอบการบรรลุวัตถุประสงค์ (goal attainment model or objective based model) เป็นการประเมินผลผลิตที่ได้จากหลักสูตรเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ นับเป็นรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับใช้ประเมินหลักสูตร หรือโครงการที่ดำเนินการใช้เสร็จสิ้นลงแล้ว รูปแบบการประเมินในลักษณะนี้ได้แก่ รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler) รูปแบบการประเมินของครอนบัค (Cronbach) และรูปแบบการประเมินของสคริเวน (Scriven)

2. การประเมินคุณค่าของหลักสูตร (judgemental model) เป็นการประเมินเพื่อดูว่าเมื่อนำหลักสูตรหรือโครงการไปใช้ในสถานการณ์ที่กำหนดนั้น จะได้ผลดีเพียงใด คุ่มค่าการลงทุนหรือไม่ การประเมินรูปแบบนี้มุ่งนำเอาสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ทั้งในด้านปัจจัยป้อนเข้า กระบวนการปฏิบัติและผลผลิตไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานแล้วจึงตัดสินคุณค่า ซึ่งการประเมินลักษณะนี้อาจดำเนินการระหว่างการใช้หลักสูตร (formative evaluation) หรือเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการใช้หลักสูตร (summative evaluation) ก็ได้ รูปแบบการประเมินนี้ได้แก่ รูปแบบการประเมินของสเตก (Stake) และรูปแบบการประเมินของโพรวัส (Provus)

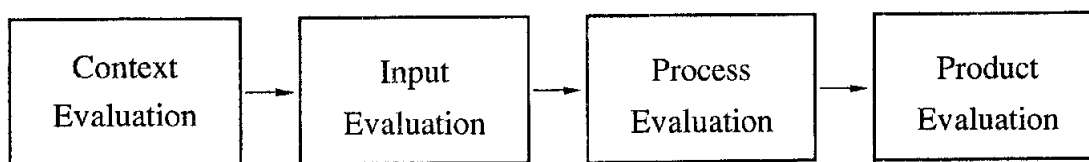
3. การประเมินในลักษณะการตัดสินใจ (decision making model) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการพิจารณาตัดสินใจ รูปแบบการประเมินนี้ได้แก่ รูปแบบการประเมินของเวลช์ (Welch) และรูปแบบการประเมินของคณะกรรมการสมาคมเกียรตินิยมทางการศึกษา หรือที่เรียกกันทั่วไปว่ารูปแบบชิปปี้ (CIPP Model)

การประเมินรูปแบบชิปปี้ (CIPP Model)

รูปแบบการประเมินนี้ เป็นผลของการประเมินหลักสูตรของคณะกรรมการสมาคมเกียรตินิยมทางการศึกษา (The Phi Delta Kappa Committee) ที่ทำการประเมินโครงการจัดการศึกษา โดยการนำของแดเนียล สตัฟเฟิลบีม (Daniel Stufflebeam) ซึ่งบางครั้งรูปแบบการประเมินนี้ก็เรียกตามชื่อของสตัฟเฟิลบีมว่า Stufflebeam Model และบางครั้งก็เรียกย่อ ๆ ว่า ชิปปี้โมเดล (CIPP Model) ซึ่งเป็นคำย่อของสิ่งที่จะประเมิน คือ

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation - C)
2. การประเมินปัจจัยป้อนเข้า (Input Evaluation - I)
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation - P)
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation - P)

CIPP Model สามารถเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1971: 236) ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรว่า หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ การได้มาและการจัดเตรียมข้อมูล เพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกแนวทางที่เหมาะสม โดยได้เสนอรูปแบบการประเมินทั้ง 4 ด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องและความต้องการที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตร ซึ่งผลที่ได้จากการประเมินจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน นโยบาย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการนั้น ๆ มีวิธีการประเมิน 2 วิธี คือ

1.1 Contingency Mode หมายถึง การประเมินสภาวะแวดล้อมภายนอกของหลักสูตรเพื่อหาโอกาสและแรงผลักดันจากภายนอกระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้พัฒนา ส่งเสริมโครงการหรือหลักสูตรให้ดีขึ้น โดยการสำรวจปัญหาภายในขอบเขตอย่างกว้างขวาง เช่น การประเมิน เอกสาร ได้แก่ ปรัชญา นโยบาย และแนวโน้มของการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ คำนิยมของชุมชน สถิติประชากร อาคาร สถานที่ เป็นต้น ซึ่งการสำรวจปัญหาเหล่านี้ทำให้สามารถคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตและสามารถใช้ในการวางแผนต่อไป

1.2 Congruence Mode เป็นการประเมินโดยการเปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติได้จริง (Actual Result) กับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เป็นการประเมินสภาวะแวดล้อมภายในของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย การประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตรและเกณฑ์การวัดและการประเมินผล การประเมินแบบนี้ทำให้เราทราบว่าวัตถุประสงค์ใดบ้างที่ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้

2. การประเมินปัจจัยป้อนเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อทราบข้อสนเทศและนำมากำหนดวิธีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสัมฤทธิ์ผล การประเมินปัจจัยป้อนเข้า สามารถทำการประเมินได้หลายอย่าง ได้แก่ ตัวแปรที่เกี่ยวกับสิ่งนำสู่ระบบการศึกษา คือ ผู้สอน ผู้เรียน วิธีจัดการศึกษา ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา เช่น ตำรา วัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ เป็นต้น ซึ่งการประเมินปัจจัยป้อนเข้าจะช่วยให้ได้รับข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจว่าในการที่จะดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดอย่างมีคุณภาพ ควรปรับปรุงส่วนใดบ้าง

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการบริหารและการบริการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การประเมินกระบวนการนี้ จะช่วยให้ทราบถึงระดับประสิทธิภาพของการนำหลักสูตรไปใช้ได้ดีหรือไม่ บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ มีความบกพร่องประการใด และจะปรับปรุงแก้ไขได้อย่างไร

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดจากการใช้หลักสูตรหรือคุณภาพของนักเรียนที่เกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ทักษะ คำนิยม การประเมินด้านผลผลิตนี้ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ตัวป้อน และกระบวนการ

นำหลักสูตรไปใช้ เพราะการประเมินผลผลิตจะช่วยให้ทราบถึงคุณภาพของผลผลิตหรือประสิทธิภาพของหลักสูตรและการเรียนการสอน

หลังจากการประเมินหลักสูตรทั้ง 4 ด้านแล้ว จะทำให้เกิดขั้นตอนที่จะต้องตัดสินใจอยู่ 4 ขั้นตอน คือ

1. การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนเพื่อตั้งจุดมุ่งหมาย ซึ่งเป็นผลที่คาดหวัง
 2. การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร เพื่อกำหนดวิธีการที่เหมาะสม ซึ่งเป็นวิธีการที่คาดหวัง
 3. การตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติ เพื่อใช้ประโยชน์ในการควบคุมหรือปรับปรุงวิธีการ ซึ่งเป็นวิธีการที่เกิดขึ้นจริง ๆ
 4. ตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน เมื่อสิ้นสุดการใช้หลักสูตร เป็นกระบวนการตัดสินใจอันเป็นผลมาจากการประเมินหลักสูตรทั้ง 4 องค์ประกอบ (วิชัย ดิสสระ 2535: 122-123)
- กรอบความคิดในการประเมินผลของสตัฟเฟิลบีม สามารถเขียนแสดงความสัมพันธ์ของการประเมินและการตัดสินใจได้ดังตาราง

	ความคาดหวัง (Intended)	ความเป็นจริง (Actual)
เป้าหมาย	การตัดสินใจในการวางแผนหรือตั้งจุดมุ่งหมาย (ประเมินบริบท) (1) ↓	การตัดสินใจในผลสำเร็จ (ประเมินผลผลิต) (4) ↑
วิธีการ	การตัดสินใจในการออกแบบดำเนินการหรือโครงการ (ประเมินปัจจัยป้อนเข้า) (2) ↓	การตัดสินใจในการใช้วิธีดำเนินการ (ประเมินกระบวนการ) (3) →

จากตารางสามารถอธิบายได้ว่า หลังจากทำการประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรแล้ว จะทำให้ได้สิ่งต่อไปนี้ คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (ช่องที่ 1) ปัจจัยหรือกิจกรรมที่ควรจัดเข้าไปในหลักสูตร (ช่องที่ 2) กิจกรรมหรือกระบวนการที่นำไปปฏิบัติ (ช่องที่ 3) และผลที่เกิดขึ้นจริงจากการดำเนินการหลักสูตร (ช่องที่ 4)

ตารางแสดงวิธีการประเมินองค์ประกอบในด้านต่าง ๆ ของสตัฟเฟิลบีม

องค์ประกอบ	วิธีการประเมิน
บริบท	บรรยายสภาพแวดล้อมเปรียบเทียบกับปัจจัยป้อนเข้า และผลผลิตที่เป็นจริง กับที่คาดหวัง เปรียบเทียบระบบการปฏิบัติที่น่าจะเป็นและเป็นไปได้ วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เป็จริง
ปัจจัยป้อนเข้า	บรรยายและวิเคราะห์ทรัพยากรมนุษย์และวัสดุที่เหมาะสม ยุทธวิธีแก้ไขปัญหา และการออกแบบกระบวนการที่เกี่ยวข้องที่เป็นไปได้และประหยัด
กระบวนการ	รวบรวมข้อมูลโดยเฉพาะสำหรับตัดสินใจในโครงการ และบรรยายกระบวนการที่เป็นจริง
ผลผลิต	กำหนดเกณฑ์การวัดที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์โดยการเทียบผลการวัดกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และแปลความหมายผลผลิตในรูปของข้อมูลที่ได้จากองค์ประกอบทั้ง 3 เป็นพื้นฐาน

การประยุกต์แนวคิดของสตัฟเฟิลบีม มาใช้ในการประเมินหลักสูตร สามารถทำได้โดย ประเมินจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งถือว่าเป็นการประเมินบริบทก่อน แล้วดำเนินการประเมิน สิ่งที่จะต้องใช้ในการดำเนินงานตามหลักสูตร ซึ่งถือว่าเป็นการประเมินปัจจัยป้อนเข้า จากนั้นจึงประเมินกระบวนการเพื่อดูว่าวิธีดำเนินการต่าง ๆ เหมาะสมหรือไม่ ในขั้นสุดท้ายจึง ประเมินผลผลิต ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของหลักสูตรว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ ทั้งนี้จะต้องอธิบายให้ชัดเจนก่อนว่าผลผลิตของหลักสูตรที่ต้องการนั้นมีลักษณะอย่างไร ซึ่งอาจถือ เกณฑ์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้ก็ได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร ซึ่งมีทั้งการประเมินหลักสูตร ด้านการศึกษาทั่วไป และการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ด้านการศึกษาทั่วไปนั้นส่วนใหญ่ เป็นการประเมินหลักสูตรในองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งของหลักสูตรเท่านั้น เช่น การประเมินเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การประเมินวิธีสอน การประเมินการ

ใช้หลักสูตร เป็นต้น การประเมินที่ดำเนินการในทุกองค์ประกอบของหลักสูตรมีน้อย และระดับการประเมินส่วนใหญ่มักกระทำในระดับโรงเรียนมากกว่าระดับอุดมศึกษา สำหรับการศึกษาด้านพยาบาลศาสตร์ในปัจจุบันได้มีการส่งเสริมการศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมทั้งในด้านการวิจัย แต่งานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปในด้านคลินิก (clinical study) เพื่อค้นหาแนวทางหรือวิธีการพยาบาลใหม่ๆ เพื่อให้การบริการด้านสุขภาพอนามัยแก่ผู้ป่วยให้มีประสิทธิภาพ ในด้านการศึกษาพยาบาล งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษามักมุ่งศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของการศึกษา การสร้างบทเรียน การสร้างแบบทดสอบ เป็นต้น ทั้ง ๆ ที่การศึกษาด้านการประเมินผลหลักสูตรทางการพยาบาลแบบสมบูรณ์ทั้งระบบ เป็นเรื่องสำคัญที่ควรให้ความสนใจศึกษา แต่จากการศึกษาค้นคว้าของผู้วิจัย พบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรทั้งระบบมีจำนวนน้อยทั้งในประเทศและต่างประเทศ งานวิจัยที่ผู้วิจัยจะนำเสนอต่อไปนี้ เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ และเป็นการประเมินทุกองค์ประกอบของหลักสูตร คือ เป็นการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ และใช้การประเมินรูปแบบชิปปี้

พรทิพย์ อัจฉรงค์ (2525: 132-142) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยใช้รูปแบบชิปปี้ ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน 51 คน ผู้เข้ารับการอบรม 57 คน ผู้บังคับบัญชาของผู้เข้ารับการอบรม 57 คน และคณะกรรมการดำเนินงานหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง 8 คน รวมทั้งสิ้น 173 คน การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่ามัธยฐานและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินพบว่า

ด้านบริบท จากการประเมินสภาวะแวดล้อมภายในของหลักสูตรเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระของหลักสูตร ทั้งผู้เข้ารับการอบรมและอาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นว่าจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระของแต่ละรายวิชา มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในระดับมากทุกข้อ

ด้านปัจจัยป้อนเข้า พบว่าคุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มีคุณสมบัติเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร สำหรับคณะกรรมการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรมีความพร้อมและวางแผนการอบรมไว้เป็นอย่างดี และอาจารย์ผู้สอนก็มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ในการสอนอยู่ในระดับมาก และเข้าใจวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นอย่างดี ส่วนวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน มีความพร้อมและเอื้อต่อการอบรมอยู่ในระดับมากเช่นกัน นอกจากนี้ห้องสมุดเท่านั้นที่ผู้เข้ารับการอบรมเห็นว่าคับแคบไม่เหมาะสมกับจำนวนผู้เข้ารับการอบรม

ด้านกระบวนการ การดำเนินการของหลักสูตรเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ผู้เข้ารับการอบรมพึงพอใจในการอบรมในครั้งนี้อยู่ในระดับมาก

ด้านผลผลิต ผู้สำเร็จการอบรมเป็นผู้ที่มีความรู้ทางวิชาการ ปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะทางได้เป็นอย่างดี บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทุกประการ

ภัทธา อรัณยภาค (2530: 93-104) ได้ประเมินหลักสูตรการสาธารณสุขชุมชน (ผดุงครรภ์อนามัย) ของโรงเรียนผดุงครรภ์อนามัย ศูนย์อนามัยแม่และเด็กเขต 9 จังหวัดยะลา โดยใช้รูปแบบชิปปี้ ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ อาจารย์ 43 คน นักศึกษา 220 คน ผดุงครรภ์อนามัย 165 คน และผู้บังคับบัญชาระดับต้น 165 คน รวมทั้งสิ้น 593 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บด้วยตนเองและใช้บริการทางไปรษณีย์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินพบว่า

ด้านบริบท อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษามีความเห็นสอดคล้องกัน คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเขียนไว้ชัดเจน สามารถนำไปใช้ได้จริง มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และมีความเป็นเอกลักษณ์ในวิชาชีพพยาบาล ส่วนโครงสร้างของหลักสูตรอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่างานหน่วยกิตในระดับหมวดวิชาและรายวิชา ส่วนใหญ่มีความสอดคล้องเหมาะสมตลอดจนสามารถนำไปใช้ประกอบวิชาชีพได้ในระดับมาก

ด้านปัจจัยป้อนเข้า อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันว่าจำนวนอาจารย์ผู้สอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีจำนวนเพียงพอและเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน แต่เห็นว่าสิ่งประกอบการเรียนการสอนบางชนิดมีปริมาณไม่เพียงพอและมีคุณภาพต่ำ เช่น ตำรา สไลด์ทัศนูปกรณ์ สถานที่ฝึกปฏิบัติงาน และจำนวนผู้ป่วยไม่เพียงพอกับการฝึกปฏิบัติงาน

ด้านกระบวนการผลิต อาจารย์ผู้สอนเห็นว่า การบริหารและการบริการหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก นอกจากการวัดและการประเมินผลบางรายวิชาที่ไม่ชัดเจน ไม่เป็นไปในแนวเดียวกัน ซึ่งต้องได้รับการแก้ไข ส่วนนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่าในหมวดวิชาเลือก ควรให้นักศึกษาได้มีโอกาสเลือกเรียนได้โดยเสรี

ด้านผลผลิต ผดุงครรภ์ที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรสาธารณสุขชุมชน มีคุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะทางวิชาชีพพยาบาล เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

วรรณวิไล อินทรประดิษฐ์ (2536: 135-142) ได้ประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ที่เน้นชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณี วิทยาลัยพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข โดยใช้รูปแบบชิปปี้ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร 13 คน อาจารย์ผู้สอน 26 คน ผู้บังคับบัญชาระดับต้นของผู้สำเร็จการศึกษา 110 คน เพื่อนร่วมงานของผู้สำเร็จการศึกษา 110 คน และผู้สำเร็จการศึกษา 110 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบวัด

พฤติกรรม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำร้อยละ คำมีชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินพบว่า

ด้านบริบท จากการประเมินของผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็น่า จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง และเนื้อหาสาระของหลักสูตร มีความพร้อมและความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ด้านปัจจัยป้อนเข้า ผู้บริหารมีความพึงพอใจในระดับมากเกี่ยวกับความพร้อมและความเหมาะสมของจำนวนอาจารย์ผู้สอน อาคารสถานที่ และงบประมาณ ส่วนอาจารย์ผู้สอนเห็นว่า จำนวนอาจารย์สอนภาคปฏิบัติ และยานพาหนะยังไม่เพียงพอ และยังไม้พอใจกับความพร้อมและความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรนี้เท่าใดนัก

ด้านกระบวนการ ผู้บริหารให้การสนับสนุนส่งเสริมให้อาจารย์ได้พัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน เช่น การส่งศึกษาดูงาน การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ การนิเทศการสอน และการนิเทศการฝึก ปฏิบัติงานแก่อาจารย์ผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ ส่วนการวัดประเมินผลก็้เป็นรูปแบบเดียวกัน ด้านอาจารย์ ผู้สอนมีความพึงพอใจในกระบวนการบริหารและการบริการหลักสูตรในระดับปานกลาง

ด้านผลผลิต พบว่าผู้สำเร็จการศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งด้านคุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะเฉพาะทางวิชาชีพพยาบาล

สภาวดี เครือโชติกุล (2537: 178-183) ได้ประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2538 ของวิทยาลัยพยาบาลเก็การุณย์ โดยใช้รูปแบบจำลองชิปป์ ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ ผู้บริหาร จำนวน 10 คน อาจารย์ผู้สอน จำนวน 65 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จำนวน 150 คน ผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 136 คน ผู้บังคับบัญชา จำนวน 60 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 421 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด การเก็บรวบรวมข้อมูลเก็บด้วยตนเองและใช้บริการทางไปรษณีย์บางส่วน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ คำมีชฌิมเลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินพบว่า

ด้านบริบท ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายนอกของหลักสูตรในระดับมาก ส่วนสภาวะแวดล้อมภายในของหลักสูตร ด้านจุดมุ่งหมาย ด้านโครงสร้างและเนื้อหาสาระของรายวิชาต่าง ๆ ด้านภาษาที่ใช้ เขียนไว้ชัดเจนและสามารถนำไปใช้ได้จริง ด้านความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และด้านความเป็นเอกลักษณ์ในวิชาชีพพยาบาลมีความเหมาะสมและสอดคล้องกันในระดับมากทุกข้อ

ด้านปัจจัยเบื้องต้น เมื่อพิจารณาภาพรวมพบว่าอาจารย์ผู้สอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านสุขภาพ ความรู้ความสามารถ แต่จำนวนอาจารย์ที่นิเทศการสอนภาคปฏิบัติ ยังมี

จำนวนน้อยไม่เพียงพอกับจำนวนของนักศึกษา ส่วนด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนพบว่าไม่มีความเหมาะสมและไม่เพียงพอ เช่น คู่มือหลักสูตร คู่มือประเมินผลการเรียนการสอน ห้องเรียนภาคทฤษฎี ห้องโสตทัศนอุปกรณ์ ห้องเรียนภาคปฏิบัติ ห้องสมุด ตำรา สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งเห็นว่าควรได้รับการแก้ไข

ด้านกระบวนการ จากการประเมินของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน เห็นว่าการบริหารและการบริการหลักสูตร ตลอดจนการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร มีความพร้อมและความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่าการบริหารและการบริการหลักสูตรมีความพร้อมและความเหมาะสมในระดับน้อย แต่พึงพอใจกับสภาพแวดล้อมของความ เป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานศึกษาของตนเองในระดับมาก ส่วนการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนเห็นว่า การเตรียมการสอน เทคนิค และวิธีการสอน และการวัดผล ประเมินผลการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ แต่นักศึกษาและผู้สำเร็จ การศึกษาเห็นว่า การติดตามงานและการเฉลยคำตอบให้นักศึกษาทราบ มีความล่าช้า

ด้านผลผลิต พบว่า คุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะเฉพาะทางวิชาชีพพยาบาลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ได้กำหนดวิธีการประเมินโดยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. รูปแบบที่ใช้ในการประเมิน
2. วิธีการประเมินหลักสูตร
3. กรอบแนวคิดในการประเมิน

รูปแบบที่ใช้ในการประเมิน

จากแนวคิดและวิธีการประเมินหลักสูตรโดยใช้รูปแบบชิปป์ของสตัฟเฟิลบีมประกอบด้วยแนวคิดในการประเมิน ซึ่งผู้วิจัยศึกษามาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรที่ใช้รูปแบบชิปป์นั้น ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ เพื่อประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตทั้งระบบ โดยดำเนินการประเมินทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. ประเมินบริบท เป็นการประเมินความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตรและเนื้อหาสาระของรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร
2. ประเมินปัจจัยป้อนเข้า เป็นการประเมินความพร้อมและความเหมาะสมของอาจารย์ นักเรียนพยาบาล และปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ เอกสารประกอบการเรียนการสอน อาคารสถานที่เรียน และสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน
3. ประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินความเหมาะสมของการบริหารและการบริการหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนสอน
4. ประเมินผลผลิต เป็นการประเมินคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ได้แก่ คุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะเฉพาะทางวิชาชีพพยาบาล

วิธีการประเมินหลักสูตร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากร ซึ่งประกอบด้วย

1. ผู้บริหาร คือ ผู้อำนวยการกองการศึกษา รองผู้อำนวยการกองการศึกษา และหัวหน้าภาควิชา 8 ภาควิชา รวมทั้งหมด 10 คน

2. อาจารย์ คือ อาจารย์พยาบาลที่ปฏิบัติการสอนภาคทฤษฎีและนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน จำนวน 40 คน

3. นักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 4 รุ่นที่ 30 ปีการศึกษา 2539 จำนวน 64 คน

4. ผู้สำเร็จการศึกษา หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก รุ่นที่ 28 ปีการศึกษา 2537 จำนวน 69 คน

5. ผู้บังคับบัญชาในระดับต้นของผู้สำเร็จการศึกษา คือ หัวหน้าหอผู้ป่วยหรือพยาบาลประจำการ จำนวน 69 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีลักษณะสังเขปดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ ถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ถามเกี่ยวกับหลักสูตรทั้ง 4 ด้าน คือ

1. ด้านบริบท เป็นการประเมินความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร และเนื้อหาสาระของรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร

2. ด้านปัจจัยป้อนเข้า เป็นการประเมินความพร้อมและความเหมาะสมของ อาจารย์ นักเรียนพยาบาล และปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

3. ด้านกระบวนการ เป็นการประเมินความพร้อมและความเหมาะสมของการ บริหารและการบริการหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4. ด้านผลผลิต เป็นการประเมินคุณลักษณะทั่วไปของผู้สำเร็จการศึกษา และ คุณลักษณะเฉพาะทางวิชาชีพพยาบาล

ในตอนท้ายของแบบประเมินแต่ละตอน ยกเว้นตอนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานของ ผู้ตอบ มีส่วนที่เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open ended) เพื่อให้ผู้ตอบให้ข้อเสนอแนะในแต่ละด้าน

การจัดทำแบบประเมิน จัดทำเป็น 4 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 ถามผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับหลักสูตรทั้ง 4 ด้าน

ฉบับที่ 2 ถามนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 4 รุ่นที่ 30 ประจำปีการศึกษา 2539 เกี่ยวกับ หลักสูตร 3 ด้าน (ยกเว้นด้านผลผลิต)

ฉบับที่ 3 ถามผู้สำเร็จการศึกษารุ่นที่ 28 เกี่ยวกับหลักสูตรทั้ง 4 ด้าน

ฉบับที่ 4 ถามผู้บังคับบัญชาในระดับต้นของผู้สำเร็จการศึกษา เกี่ยวกับด้านผลผลิตของ หลักสูตร

2. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้ คือ

1. ศึกษาตำรา เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร การประเมินหลักสูตร และการประเมินหลักสูตรตามรูปแบบชิปปี้ รวมทั้งศึกษารายละเอียดของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ศึกษา สร้างแบบประเมินให้ข้อกระทงคำถามมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และความครอบคลุมของประเด็นที่ต้องการศึกษา

3. นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

4. ปรับปรุงแบบประเมิน

5. นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตร 3 คน ด้านการประเมินผลหลักสูตร 3 คน และด้านหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ 3 คน รวม 9 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และความครอบคลุมของประเด็นที่ต้องการศึกษา

6. ปรับปรุงแบบประเมินแล้วนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อได้แบบประเมินที่สมบูรณ์แล้ว ผู้วิจัยจะดำเนินการดังนี้

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร อาจารย์ นักเรียนพยาบาล ผู้สำเร็จการศึกษา และ ผู้บังคับบัญชาในระดับต้นที่ผู้สำเร็จการศึกษาปฏิบัติงานอยู่

2. การรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร อาจารย์และนักเรียนพยาบาลจะใช้วิธีเก็บด้วยตนเอง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชาในระดับต้น เนื่องจากผู้สำเร็จการศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ต่างจังหวัดและอยู่ในโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ดังนั้นการเก็บรวบรวมข้อมูลจะมีทั้งเก็บด้วยตนเองและใช้บริการทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตครั้งนี้ จะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ (statistical package for the social sciences/personal computer plus) สำหรับสถิติที่จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินที่เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ใช้การหาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับนั้น ใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. ข้อมูลในส่วนที่เป็นคำถามแบบปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา แล้วหาค่าความถี่เรียงลำดับความมากน้อย

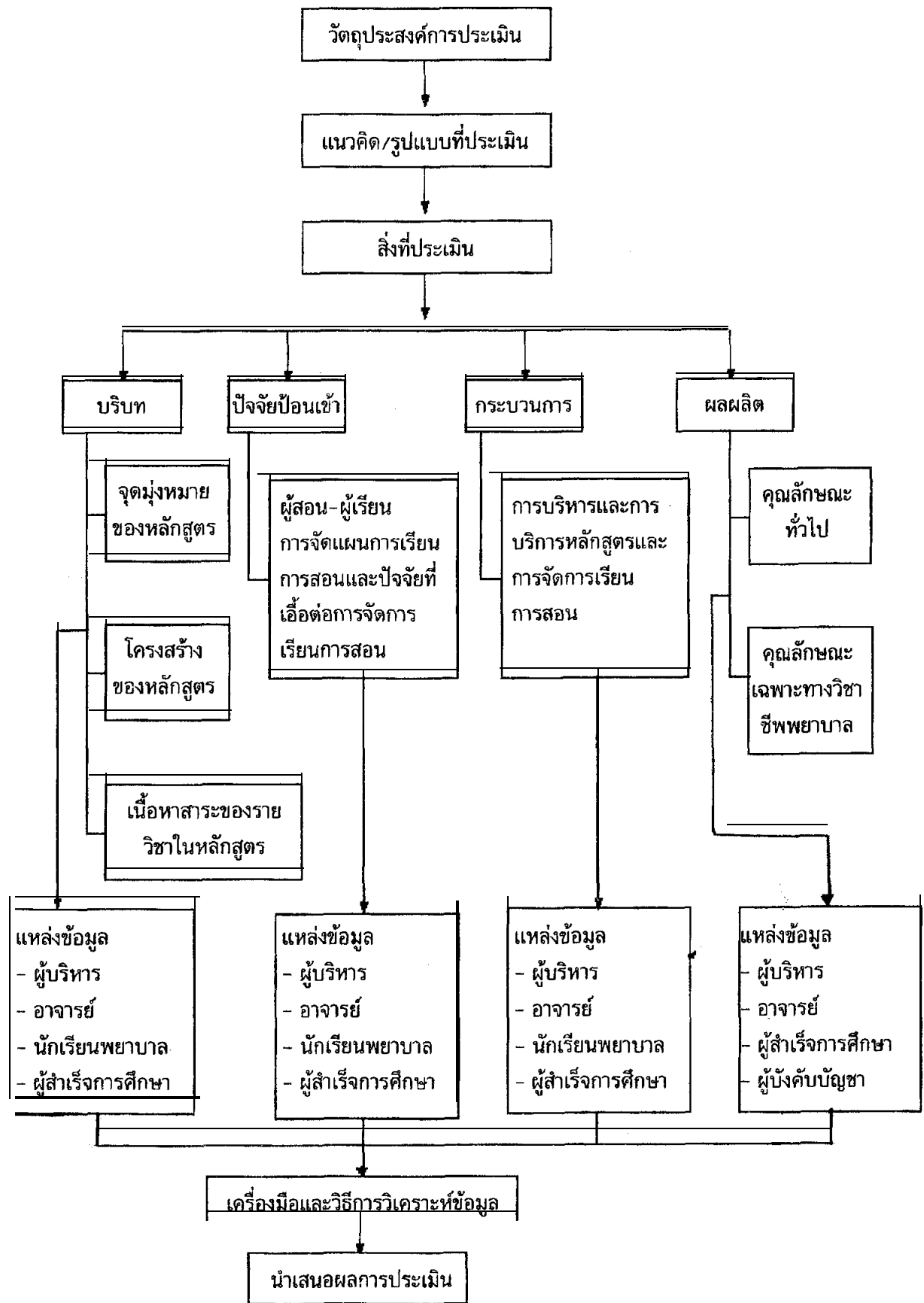
เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน

ในการประเมินครั้งนี้ใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) เป็นเกณฑ์ในการแปลความหมาย โดยพิจารณาขนาดขอบเขตของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบประเมินที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า ดังนี้

ระดับคะแนน	1.00-1.49	หมายถึง	ผลการประเมินอยู่ในระดับน้อยที่สุด
ระดับคะแนน	1.50-2.49	หมายถึง	ผลการประเมินอยู่ในระดับน้อย
ระดับคะแนน	2.50-3.49	หมายถึง	ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับคะแนน	3.50-4.49	หมายถึง	ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก
ระดับคะแนน	4.50-5.00	หมายถึง	ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

กรอบแนวคิดการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

จากที่กล่าวมาทั้งหมด ตั้งแต่บทที่ 1-3 สามารถสรุปเป็นแผนภูมิแสดงกรอบแนวคิดการประเมินหลักสูตรได้ดังนี้

แบบฝึกหัด

1. ให้เขียนโครงการประเมินหลักสูตรที่ท่านสนใจหรือมีส่วนเกี่ยวข้องมา 1 โครงการ พร้อมทั้งแสดงกรอบแนวคิดการประเมินและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินด้วย
2. กำหนดหัวข้อวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรให้ 2 หัวข้อ ดังนี้
 - ก. การประเมินหลักสูตรฝึกอบรม “ผู้จัดการยุคโลกาภิวัตน์”
 - ข. การประเมินหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำและด้านการทำงานเป็นกลุ่มสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงจากหัวข้อที่กำหนดให้ จงตอบคำถามต่อไปนี้
 - 2.1 ท่านจะศึกษาเอกสารและงานวิจัยอะไรบ้าง
 - 2.2 ท่านจะพิจารณาได้อย่างไรว่าเอกสารและงานวิจัยมีความเกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัยหรือไม่
3. ถ้ากำหนดให้เขียนโครงการประเมินหลักสูตร เรื่อง “การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยรามคำแหง” จงตอบคำถามต่อไปนี้
 - 3.1 ตั้งวัตถุประสงค์ของการประเมินมา 3-5 ข้อ
 - 3.2 เขียนขอบเขตของการประเมิน
 - 3.3 จงระบุคำศัพท์ที่ต้องให้คำนิยาม และให้ความหมายคำศัพท์เหล่านั้น
 - 3.4 เขียนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์

บรรณานุกรม

- ชูศรี วงศ์รัตน์ (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ไพศาล หวังพานิช (2531). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- รัตน์ บัวสนธ์ (2540). การประเมินผลโครงการ การวิจัยเชิงประเมิน. กรุงเทพมหานคร: บริษัทคอมแพคพริ้นท์ จำกัด.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2539). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2526). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนีย์ เหมาะประสิทธิ์ (2537). สถิติประยุกต์เพื่อการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทัยวรรณ พงษ์บริบูรณ์ (2541). การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Ferguson, George A. (1981). **Statistical Analysis in Psychology and Education**. 2nd ed. New York: McGraw-Hill.
- Green, D.R. (1992). "Test Construction" in Alkin, M.C. (Ed.) **Encyclopedia of Educational Research**. 6th ed. Vol. 4. New York: Macmillan pp.1 400-1406.
- Gronlund, N.E. (1982). **Constructing Achievement Tests**. Englewood Cliffs: Prentice-Hall Inc.
- Gronlund, N.E. and R.L. Linn (19 90). **Measurement and Evaluation in Teaching**. 6th ed. New York: Macmillan Publishing Co.
- Gulliksen, Harold (19 8 6). "Perspective on Educational Measurement" **Applied Psychological Measurement**. Vol.10 (2) June, pp.109-132.
- Haladyna, T.M. and G.H. Roid (1983). "Reviewing Criterion-Referenced Test Items" **Educational Technology**. August, pp. 35-38.
- Howell, David C. (1989). **Fundamental Statistics for the Behavioral Science**. 2nd ed. PWS-Kent Publishing Company Inc.
- Kerlinger, Fred N. (1973). **Foundations of Behavioral Research**. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Weiss, Neil A. (1995). **Introductory Statistics**. Addison-Wesley Publishing Company, Inc.